

MASARYKOVA UNIVERZITA

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

KATEDRA SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKY

Metodologický projekt

Vypracovala: Bc. Břečková Tereza

UČO: 386374

Ročník 4., semestr 2.

Výzkumný projekt / SP7MP_MTO2 Metodologie 2

Téma

Postoj spoločnosti k deťom a mladistvým s poruchami chování

Úvod

V dnešnej dobe sa čím ďalej viac stretávame s problémovými deťmi a mladistvými. Títo jedinci žijú medzi nami. Každý z nás má na také osoby v našom okolí nejaký názor, pohľad, postoj k nim. Zvlášť, keď sa o deti mladšie ako päťnásť rokov, môžeme mať voči nim viac predsudkov, presnejšie, k ich rodičom a výchove. Avšak nie vždy za problémové chovanie môže výchova. Dôležité je tiež prostredie jedinca, to, s akými kamarátmi sa stretáva. Také jeho úspešnosť vo škole môže byť rozhodujúcim prvkom, či sa riziko poruchy chovania rozvine v poruchu. Nejen vonjšie vlivy okolia, ale tiež vnútorné vlivy, ako vrodená vada, postihnutie môžu byť príčinou vzniku problému alebo poruchy chovania.

Cieľom práce bude zistiť, ako dnešná spoločnosť vníma deti a mladistvé s poruchami chovania vo svojom okolí a ako je dnešná spoločnosť seznámená s problematikou poruch chovania.

Myslím si, že téma projektu je to zaujímavé z toho dôvodu, že spoločnosť neustále mení názory a zraja. Teda by ma zaujímalo postoj súčasnej modernej spoločnosti na deti a mladistvé s poruchami chovania.

Výzkumné otázky

- Hlavní výzkumná otázka:

„Jaký postoj zaujímá společnost vůči dětem a mladistvým s poruchami chování?“

- Vedlejší výzkumné otázky:

„Je dnešní společnost obeznámena s pojmem ‚porucha chování,?‘“

„Liší se postoj mužů a žen k poruchám chování u dětí a mladistvých?“

„Jaký je rozdíl v četnosti výskytu mládeže s poruchami chování na vesnici a ve městě“?

Volba výzkumné strategie

Pro své téma jsem si zvolila metodu sběru dat pomocí dotazníku, čili metodu kvantitativní. Dotazník je také velmi častou metodou získávání dat především v pedagogickém výzkumu. Díky kvantitativní metodě mohu získat více dat v krátkém časovém rozsahu, což mi přišlo jako velmi vhodné vzhledem k počtu respondentů. Východiskem pro tento druh výzkumu je „hypotéza“, která bude stanovena v následujícím odstavci.

Hypotézy

1. Muži mají více negativní postoj k poruchám chování než ženy.

2. Lidé z města mají tolerantnější postoj k jedincům s poruchami chování než lidé z vesnice.

3. Čím mladší generace, tím více zkušeností s poruchami chování.

Konceptualizace a operacionalizace

Hypotéza 1. Muži mají více negativní postoj k poruchám chování než ženy.

Koncept:

negativní postoj

Konceptualizace:

Negativní postoj vyjadřuje ustálenou antipatii k lidem, věcem a objektům.

Operacionalizace:

- a) antipatie: nechuť k určitým osobám, činnostem a věcem
- b) předsudky vůči odlišnému, neznámému

Hypotéza 2. Lidé z města mají tolerantnější postoj k jedincům s poruchami chování než lidé z vesnice.

Koncept:

tolerantní postoj

Konceptualizace:

Tolerantní postoj je schopnost akceptovat něco/někoho samo o sobě nežádoucího.

Operacionalizace:

- a) status nežádoucí: odlišný, opovrhovaný ostatními
- b) akceptace: přijetí, pochopení

Hypotéza 3. Čím mladší generace, tím více zkušeností s poruchami chování.

Koncept:

zkušenosti

Konceptualizace:

Zkušenost je souhrn znalostí a schopností, které jedinec získává během života.

Operacionalizace:

- a) znalost: umožňuje provádět myšlenková poznání a vyhodnocování situací
- b) schopnost: vlastnost osobnosti rozvíjející se v průběhu života

Metody sběru dat

Pro svou práci jsem si zvolila metodu sběru dat pomocí dotazníku (viz. „volba výzkumné strategie“). Chtěla bych použít prostý náhodný výběr. Chci získat data od co nejrozmanitějších respondentů, co se týče věku, povolání a místa bydliště. Data chci získat pomocí on-line dotazníku, což je v poslední době rozšířená metoda získávání dat, především u kvantitativního výzkumu. Zaujala mne stránka www.surveymonkey.com, pomocí které plánuji sestavit a poté vyhodnotit dotazník.

Počet respondentů bude minimálně 80. Průměrný počet respondentů okolo 100. Hotový a sestavený dotazník rozšířím pomocí e-mailových pozvánek a sociálních sítí.

Úryvek z dotazníku

Úvod dotazníku

Dobrý den. Jsem studentkou čtvrtého ročníku pedagogické fakulty Masarykovy univerzity v Brně. Provádím výzkum, který se zabývá zjišťováním postojů dnešní společnosti k dětem a mladistvým s poruchami chování. Dotazník je naprosto anonymní, dobrovolný a nezabere Vám mnoho času. Vaše odpovědi poslouží jen a pouze ke studijním účelům, proto Vás prosím o pravdivé vyplnění jeho odpovědí.

Předem děkuji.

Bc. Tereza Břečková

Otázky dotazníku (úryvek)

1. *Jste:*

- a) muž
- b) žena

2. *Bydlíte na/ve:*

- a) vesnici

b) měště

3. *Kolik je Vám let?*

(otevřená otázka)

4. *Máte zkušenost s jedincem s poruchou chování (kamarádi, okolí, práce...). Pokud ano, zkuste ji konkretizovat.*

a) ano

b) ne

5. *Víte, že do poruch chování se řadí ADD/ADHD, LMD, Hyperaktivita?*

a) ano

b) nejsem si jistý/á

c) ne

6. *Co si představíte pod pojmem „jedinec s poruchou chování“?*

.....

7. *Vyskytují se známky poruch chování u dětí a mladistvých ve Vašem okolí?*

a) ano

b) nevím

c) ne

8. *Pokud se setkáváte ve Vašem okolí s problémovými jedinci, je Vám jejich chování nepříjemné? Vadí Vám?*

a) ano

b) nevím

c) ne

9. *Znáte nějaké organizace pomáhající lidem s poruchami chování? Pokud ano, prosím uveďte.*

a) ano

c) ne

10. Jaké pocity ve Vás vyvolává pomyšlení na děti a mladistvé s poruchami chování?

- a) určitě pozitivní
- b) spíše pozitivní
- c) nedokážu posoudit
- d) spíše negativní
- e) určitě negativní

11. Tolerujete Vy osobně děti a mladistvé s poruchami chování?

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) nevím
- d) spíše ne
- e) určitě ne

12. Váš osobní názor na děti a mladistvé s poruchami chování?

.....

Otázek bude cca 18-20.

Praktické a etické problémy

Při psaní tohoto výzkumného projektu jsem se více a více zamýšlela nad mým konečným výzkumem. Jak správně zvolit hypotézu, na co přesně se chci zaměřit a co chci zkoumat. Musím lépe promyslet sestavení otázek v dotazníku a také jejich odpovědí. Dotazník musí měřit to, co skutečně měřit má. Měla bych se zřejmě více zaměřit na škálované odpovědi (př. Likertovy škály), aby bylo měření „postojů lidí“ přesnější (dále konzultuji s vedoucí diplomové práce). Také uvažuji nad počtem respondentů a tím, kolik jich dotazník vyplní. Ne každý, kdo uvidí ve svém e-mailu žádost o vyplnění dotazníku, ho vyplní. Musím rozšířit dotazník tak, abych měla minimálně 90 vyplněných dotazníků.

Seznam literatury

BERKA, Karel. *Škály měření: kritický rozbor pojetí škál v teorii měření a jejich funkce : kritický rozbor pojetí škál v teorii měření a jejich funkce*. Praha: Ústav pro filosofii a sociologii ČSAV, 1972, 99 s.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4., nezměn. vyd. Praha: Karolinum, 2011, 372 s. ISBN 978-80-246-1966-8.

HNILICA, Karel. *Stereotypy, předsudky, diskriminace: (pojmy, měření, teorie)*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2010, 207 s. ISBN 978-80-246-1776-3.

CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

Mezinárodní statistická klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů: MKN-10 : desátá revize : aktualizovaná druhá verze k 1.1.2009. 2., aktualiz. vyd. Praha: Bomton Agency, 2008-, ^^^sv. ISBN 978-80-904259-0-31.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. 6., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Portál, 2009, 395 s. ISBN 978-80-7367-647-6.

ŘEZANKOVÁ, Hana. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. 2. vyd. Praha: Professional Publishing, 2010, 217 s. ISBN 978-80-7431-019-5.

VOJTOVÁ, Věra. *Kapitoly z etopedie I*. 2., přeprac. a rozš. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2008, 136 s. ISBN 978-80-210-4573-6.

VOJTOVÁ, Věra. *Úvod do etopedie: texty k distančnímu vzdělávání*. Brno: Paido, 2008, 127 s. ISBN 978-80-7315-166-9.

VOJTOVÁ, Věra. *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2010, 330 s. ISBN 978-80-210-5159-1.

Projekt není příliš promyšlený a rozhodně jej nedoporučuji v této fázi realizovat. Je třeba lépe odůvodnit smysl výzkumu a sladit populaci, hypotézy, otázky atd. Nemá smysl ptát se obecné populace na odborné termíny, zvlášť při tak malém vzorku (postoje „společnosti“ se v seriózních výzkumech zjišťují na vzorku o velikosti 1000 a více).